

OOSTENDSE MUZIEKGESCHIEDENIS XXI : EDMOND LAPON (1858-1901)

Deze bijdrage is volledig gewijd aan toondichter Edmond LAPON, de man die we zo een beetje de "pechvogel" uit onze Oostendse muziekgeschiedenis kunnen noemen.

EENVOUDIGE AFKOMST

Edmond LAPON werd op 14 oktober 1858 geboren als zoon van eenvoudig vissersmensen uit het Oostendse Schipperskwartier (Korte Kaaistraat, nu Pastoor Pypestraat). Zijn vader was François LAPON, zijn moeder heette Melanie 'T JAECKX.

LAPON deed zijn elementaire muziekstudies in de Oostendse muziekschool die toen nog in de Sint-Franciscusstraat gevestigd was. Directeur in die tijd was J. BARWOLF, die een gedeelte der lessen notenleer gaf, alsook de vioollessen. LAPON leerde de beginselen van het vioolspel bij J. BARWOLF.

In de muziekschool bleek LAPON al gauw een uitblinker te zijn. En toen zijn muziekstudies er voltooid waren, diende hij de bij Gemeenteraad een verzoekschrift in om subsidie ten einde zijn muziekstudies aan het Brusselse Conservatorium te kunnen verderzetten. Op 8 november 1875 besliste de Gemeenteraad LAPON een subsidie van 300 fr. toe te kennen. (1)

Te Brussel behaalde LAPON o.m. een eerste prijs altviool; zijn betrekking als muzikant bij het korps der Karabiniers bracht een welgekomen financieel extraatje op.

VEELBELOVEND DEBUUT

In 1887 dong LAPON mee naar de zo begeerde Prijs van Rome. Het onderwerp dat jaar was een cantate op het gedicht "Les Suppliantes" van CAESEMBROODT. LAPON viel bij de prijzen. Zijn partituur werd in gedrukte vorm gepubliceerd.

Op zondag 22 juli 1888 werd de Prix-de-Romelaureaat feestelijk gevierd in zijn geboortestad. In het Kursaal ging voor een enthousiaste zaal een Lapon-concert door.

In het publiek zaten zijn gelukkige maar wellicht niet begrijpende ouders. Op het programma werken van de jonge toondichter :

- Marche Triomphale voor groot orkest
- Ouverture "Jane Gray"
- Cantate "Les Suppliantes" voor soli, koor & orkest.

Er waren felicitaties vanwege Burgemeester MONTAGNIE die LAPON zes operapartituren van Wagner aanbood vanwege het Stadsbestuur. Na het concert werd nog een huldigingsvuurwerk afgestoken op het strand.

HARD TEGEN HARD

Oostende schijnt er weleen traditie van te willen maken wat betreft controverses rond de benoeming van muziekschooldirecteuren.

In elk geval ging het er in 1888, na de dood van Directeur MICHEL ongenadig aan toe. Voor MICHEL's opvolging boden zich drie serieuze kandidaten aan : o. a. Edmond LAPON en JULES DESWERT traden in de ring.

Jules DESWERT, man met rijke ervaring en een meer dan indrukwekkend curriculum-vitae (binnenkort behandeld in een aparte bijdrage), was duidelijk de meerdere van LAPON, die in feite nog aan het prille begin van zijn carrière stond. Ondanks heftige perspolemieken moest LAPON de duimen leggen tegen DESWERT.

Een bijna identiek scenario herhaalde zich al in 1891, na de dood van DESWERT, toen het directeurschap van de muziekschool opnieuw vacant kwam. Nu moest LAPON het afleggen tegen Léon RINSKOPF (die we uitvoerig behandelden in vorige bijdragen). Weer waren er heftige perspolemieken. Maar het feit dat LAPON het pianospel niet machtig was, en dat dit als uitdrukkelijke gesteld was, daar de directeur tevens de hogere pianoklas leidde, speelde in beide gevallen duidelijk in LAPON's nadeel... Het spreekt vanzelf dat na die twee ontgoochelingen LAPON stilletjes verbitterd raakte...

Door toedoen van de musicus GEVAERT werd LAPON leraar aan het Brusselse Conservatorium. Hij verzorgde er de hogere klas "Lecture musicale". Tevens was dirigent van het orkest in het gekende Brusselse etablissement "Waux-Hall". Hij gaf ook les te Gent; daar genoot BOEHME, die later de cantate "Lapon herdacht" zou dichten, onderricht van hem.

LAPON, die bij zijn leven te Ukkel woonde, overleed in oktober 1901 (kort voor de 19e) in een niet nader bepaalde krankzinnigeninrichting ergens in Vlaanderen. Hij zou aan een erge vorm van grootheidswaanin geleden hebben op 't laatst van zijn leven.

Te Oostende werd naderhand een straat naar hem genoemd.

Prompt raakte LAPON's muziek in de vergeethoek.

Nà de Eerste wereldoorlog werd zijn gedachtenis nog eens opgerakeld door een LAPON-herdenkingscomité, waarvan de onvermoeibare kunstenaar JAN DE CLERCK voorzitter was.

Na jaren ijveren slaagde deze er in de nodige fondsen te verzamelen voor een LAPON-memoriaal.

Op 22 juni 1922 werd LAPON's cantate "Les Suppliantes" nog eens uitgevoerd door een ensemble o.l.v. Jules TOUDDAINT DE SUTTER.

Het memoriaal, een portret in bas-reliëf, werd gemaakt door Oscar DE CLERCK, broer van Jan, beeldhouwer en directeur van de Leuvense Academie. Gemonteerd op een sobere bakstenen muur, werd het op 18 september 1927 onthuld in het Leopoldpark nabij de muziekkiosk. Maurcie ANTONY vereeuwigde de plechtigheid fotografisch.

Kort na de onthulling al, werd het monument door onbekenden geschonden. De bronzen plaket belandde tenslotte in het conservatorium (Romestraat), waar het een plaats kreeg aan de muur van de inkomhall, rechtover RINSKOPF's memoriaal.

"De Plate" bezit een tweede exemplaar van dit portret-reliëf, in koper.

Partituren van LAPON bevinden zich in de Oostendse Stadsbibliotheek en het Koninklijk Muziekconservatorium.

Bib. : Feuille d'Ostende, 12 maart, 16 maart 1891
7 juni, 14 juni, 18 juni 1891
3 mei en 17 mei 1891
9 juli 1891

Echo d'Ostende, 24 oktober 1878.

Over de familie LAPON bestaat een recente publicatie van : M. LAPON, Stamboom LAPON (gestencilde brochure: aanwezig in de Bibliotheek V.V.F.-Oostende onder nr. II-3/195). E. LAPON komt er echter niet in voor.

N. OSTYN

(1) Bulletin Communal de la Ville d'Ostende, 1875, 10, 8 nov. 1875.

NOPENS HET KANON UIT 1685 IN HET HEEMKUNDIG MUSEUM

A. BESCHRIJVING

Op de kulas draagt dit kanon een merk in de vorm van een drieblad en de cijfers 405.
Op het tappenstuk een latijns opschrift waaruit men kan opmaken dat het kanon in het 35e regeringsjaar van Charles II van Engeland (1685) gegoten werd. In dat jaar was George LEGGE, baron Dartmouth (1648-1691) opperbevelhebber van het leger en admiraal.

Noger op het tappenstuk een cartouche, bestaande uit twee palmtakken waarboven een kroon, met maltezerkruisjes bezet en in het midden het monogram CR (=Carolus Rex)

Op het lanzeveld is het getal 14810 gegrift en in de kop is het cijfer 3 gegoten.

Brons, kaliber 80 mm, lengte 134 cm
Het houten affuit is een nieuwe constructie

Opschrift op het tappenstuk : Carolus II Mag Brit
fra et Hib Rex
Anno Regni sui MXXV°
dn Georgius Legge Baro
de Dartmouth
re torne... bellica
praefectus generalis
F.G.

B. HERKOMST

Dit Britse drieponder scheepskanon werd in januari 1906 in de Noordzee opgevisst door de Zeebrugse treiler "Moby Dick" en dit aan de Bruine Banken voor Ijmuiden. Hij werd gekocht voor het Heemkundig Museum door bemiddeling van Willy LAFORCE, de toenmalige secretaris van "De Plate".

Dergelijke vuurmonden werden nog lang na 1685 op de Engelse fregatten gebezigd. LEGGE zelf bleef trouwens na de regering van Charles II bevelhebber van de vloot onder Jacob II. Hij geraakte in vele zeeslagen met de Nederlandse vloot van Willem III verwickeld.

BIBLIOGRAFIE :

MACAULAY, The history of England from the accession of James the second, London 1864,
dl. II, p. 145 en 208.

J.K.L. art. George Legge, in The Dictionary of National Biography by Georges SMITH,
dl. XI, Oxford, 1937-1968, p. 849-851.

N. H. OSTYN